

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАТИКИ,
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту
інноватики, природокористування та
інфраструктури

Василь БРИЧ

« 08 » _____ 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 08 » _____ 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

« 08 » _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни **«Створення власного бізнесу»**

ступінь вищої освіти – **перший (бакалаврський) рівень**

галузь знань – **14 «Електрична інженерія»**

спеціальність – **141 «Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка»**

освітньо-професійна програма **«Енергетичний аудит»**

Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. заняття (год.)	ІРС, год.	Тренінг, (год.)	Самост. робота студ., (год.)	Разом, (год.)	Залік, (сем.)
Денна	III	6	30	30	4	8	78	150	6
Заочна	III	6	8	4	-	-	138	150	6

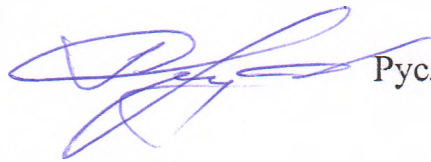
29.08.2025

**Тернопіль – ЗУНУ
2025**

Робочу програму склав професор кафедри, д.е.н., професор,
Петро ПУЦЕНТЕЙЛО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри бізнес-аналітики та
інноваційного інжинірингу, протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри,
д.е.н., професор

Руслан БРУХАНСЬКИЙ

Гарант ОПП
«Енергетичний аудит»,
к.т.н., доцент

Петро КЛЕНДІЙ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Створення власного бізнесу»

Опис дисципліни

Дисципліна – «Створення власного бізнесу»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: - 5	Галузь знань 14 «Електрична інженерія»	Статус дисципліни – вибіркова Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів <i>Денна форма навчання –</i> 4	Спеціальність 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	Рік підготовки: Денна – 3 Заочна – 3 Семестр: Денна – 6 Заочна – 6
Кількість змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: Денна – 30 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 30 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин - 150	Освітньо-професійна програма: «Енергетичний аудит».	Індивідуальна робота Денна – 4 год. Тренінг Денна – 8 год. Самостійна робота: Денна – 78 год. Заочна – 138 год.
Тижневих годин: Денна форма навчання – 10 год., з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – залік

Мета і завдання дисципліни «Створення власного бізнесу»

Метою вивчення навчальної дисципліни «Створення власного бізнесу» є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань, практичних умінь і підприємницьких навичок щодо процесів започаткування, організації, функціонування та розвитку власної справи в умовах ринкової економіки, а також набуття здатності приймати обґрунтовані управлінські рішення в сфері підприємницької діяльності.

Предметом вивчення дисципліни є закономірності, принципи, методи та інструменти створення і ведення бізнесу, включаючи бізнес-ідею, бізнес-планування, організаційно-правові форми підприємництва, фінансово-економічні, маркетингові та управлінські аспекти діяльності суб'єктів господарювання, що сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців з підприємницьким мисленням.

Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Створення власного бізнесу» є:

- формування комплексного уявлення про підприємництво, бізнес-середовище та роль малого і середнього бізнесу в економіці;
- засвоєння теоретичних знань щодо сутності підприємницької діяльності, етапів створення бізнесу, вибору організаційно-правової форми та системи оподаткування;
- вивчення методів генерації бізнес-ідей, оцінювання їх життєздатності та комерційного потенціалу;
- мопонування навичок розроблення бізнес-плану, фінансових розрахунків, аналізу ризиків та прогнозування результатів діяльності;
- оволодіння основами маркетингових досліджень, формування конкурентних переваг та просування продуктів і послуг;
- набуття вмінь організації управління бізнесом, планування, контролю та прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- терміни, визначення та нормативно-правові засади здійснення підприємницької діяльності;
- основні етапи створення власного бізнесу та особливості функціонування суб'єктів господарювання;
- види та організаційно-правові форми підприємств, їх переваги та недоліки;
- основи бізнес-планування, фінансового забезпечення та оподаткування бізнесу;
- принципи маркетингу, управління персоналом та управління ризиками в підприємницькій діяльності.

вміти:

- формувати та обґрунтовувати бізнес-ідею з урахуванням потреб ринку;
- розробляти бізнес-план створення власного підприємства;
- здійснювати елементарні фінансово-економічні розрахунки та оцінювати ефективність бізнес-проектів;
- аналізувати ринкове середовище, конкурентів та ризики підприємницької діяльності;
- приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо започаткування та розвитку власного бізнесу.

Зміст дисципліни

«Створення власного бізнесу»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи створення бізнесу

Тема 1. Загальні характеристики бізнесу і підприємницької діяльності

Бізнес: сутність, генезис, ознаки. Родові риси бізнесу та їх

характеристика. Бізнес як основа ринкових відносин. Виникнення та розвиток ділових відносин. Причини виникнення відносин бізнесу. Основні ознаки бізнесу. Родові риси бізнесу та їх характеристика. Бізнес як рушійна сила розвитку економіки та суспільства. Складові системи бізнесу. Складові підприємницького бізнесу. Суб'єкти бізнесу та їх інтереси. Формули бізнесу: види, сфери застосування.

Тема 2. Роль підприємництва і малого бізнесу в Україні

Виникнення та еволюція поняття підприємництва. Мета підприємницької діяльності. Сутність і функції підприємництва. Умови і принципи підприємницької діяльності. Підприємництво як стратегічний фактор розвитку суспільства. Підприємництво – особливий вид діяльності. Зміст малого бізнесу. Особливості розвитку малого підприємництва. Роль малого бізнесу в економіці країни. Умови організації підприємницької діяльності.

Тема 3. Правові аспекти ведення бізнесу

Підприємницький бізнес: зміст і типи. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Приватний підприємець, як суб'єкт господарювання. Права, обов'язки і відповідальність підприємця. Основні розділи та зміст статуту суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи.

Тема 4. Організаційні аспекти створення і ведення бізнесу

Розвиток суб'єктів підприємництва в Україні. Поняття організаційно-правових форм. Державна реєстрація підприємницької діяльності. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності – юридичних осіб. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб-підприємців. Документи для державної реєстрації приватного підприємця. Причини та процедура припинення підприємницької діяльності. Основні ознаки підприємства. класифікація підприємств. види об'єднань підприємств в Україні. Господарські товариства. Акціонерні товариства.

Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні аспекти ведення бізнесу

Тема 5. Технологія заснування власної справи

Основні етапи створення власної справи. Вивчення господарської ніші. Вибір виду діяльності та розробка комерційної ідеї. Засновницькі документи та їх підготування. Статутний фонд та його формування. Найменування та торгівельна марка. Сутність підприємницької ідеї. Необхідність розробки та впровадження нової підприємницької ідеї. Найважливіші елементи підприємницької ідеї. Основні джерела підприємницької ідеї. Етапи реалізації підприємницької ідеї. Методи генерування підприємницьких ідей.

Тема 6. Бізнес-планування

Основні положення бізнес-планування. Цілі розробки бізнес-плану. Формування інформаційного поля бізнес-плану. Підготовча стадія розробки бізнес-плану. Структура бізнес-плану. Загальна характеристика підприємства та

його продукції (послуг). Опис базових галузевих параметрів. Дослідження ринку. Методи прогнозування обсягів продаж.

Тема 7. Вибір способу входження у бізнес

Створення нового підприємства «з нуля». Придбання діючого бізнесу. Придбання франшизи. Прямий маркетинг. Мережевий маркетинг. Маркетингове дослідження ринку. Електронна комерція.

Тема 8. Фінансування підприємницької діяльності

Характеристика підприємництва у сфері надання кредитно-фінансових послуг. Діяльність банків як основних фінансових посередників. Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ. Підприємництво в сфері страхування. Біржі та біржова діяльність. Джерела фінансування підприємницької діяльності. Банківське кредитування підприємницької діяльності. Комерційне кредитування підприємницької діяльності.

Тема 9. Організація обліку малого бізнесу

Класифікація підприємств для потреб бухгалтерського обліку. Організація бухгалтерського обліку на підприємствах. Формування облікової політики на підприємствах. План рахунків бухгалтерського обліку та особливості його застосування підприємствами. Облік як система інформаційного забезпечення менеджменту бізнесу. Документування господарських операцій. Бухгалтерський баланс. Оцінка активів (майна), зобов'язань, капіталу. Облік власних активів і капіталу. Облік кредитів банку та інших позик. Договір на кредитування: юридичний аспект (порядок укладення, зобов'язання сторін, предмет, умови, графік погашення, страхування тощо) та економічний аналіз показників. Облік процесу постачання товарно-матеріальних цінностей. Методи оцінки вартості товарно-матеріальних запасів та собівартості проданих товарів (робіт, послуг). Облік процесу виробництва готової продукції, виконання робіт, надання послуг. Об'єкти затрат і калькулювання їх собівартості (калькулювання на основі видів діяльності). Облік процесу реалізації готової продукції, робіт і послуг. Бухгалтерський облік доходу від реалізації та облік собівартості реалізованих продукції, товарів, робіт, послуг. Облік розрахунків за виплатами заробітної плати. Звітність фізичних і юридичних осіб за результатами діяльності.

Тема 10. Система оподаткування

Види податків і обов'язкових зборів. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності. Загальна система оподаткування, обліку та звітності. Єдиний соціальний внесок. Особливості вибору форми оподаткування.

Структура залікового кредиту дисципліни
«Створення власного бізнесу»
(денна форма)

Тема	Кількість, годин, в т.ч.					
	лекції	практичні заняття	самостійна робота	тренінг	Індивідуальна робота студентів	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1.						
Теоретичні основи створення бізнесу						
Тема 1. Загальні характеристика бізнесу і підприємницької діяльності	2	2	10	3	1	Поточне оцінювання
Тема 2. Роль підприємництва і малого бізнесу в Україні	2	2	10			Поточне оцінювання
Тема 3. Правові аспекти ведення бізнесу	2	2	10			Поточне оцінювання
Тема 4. Організаційні аспекти створення і ведення бізнесу	2	2	10			Поточне оцінювання
Змістовий модуль 2						
Організаційно-методичні аспекти ведення бізнесу						
Тема 5. Технологія заснування власної справи	2	2	10	2	1	Поточне оцінювання
Тема 6. Бізнес-планування	4	4	4			Поточне оцінювання
Тема 7. Вибір способу входження у бізнес	4	4	10			Поточне оцінювання
Змістовий модуль 3						
Фінансово-облікові інструменти ведення бізнесу						
Тема 8. Фінансування підприємницької діяльності	4	4	5	3	1	Поточне оцінювання
Тема 9. Організація обліку малого бізнесу	4	4	5			Поточне оцінювання
Тема 10. Система оподаткування бізнесу	4	4	4			Поточне оцінювання
Разом	30	30	78	8	4	

**Структура залікового кредиту дисципліни
«Створення власного бізнесу»
(заочна форма)**

Тема	Кількість, годин, в т.ч.		
	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Тема 1. Загальні характеристика бізнесу і підприємницької діяльності	1	1	13
Тема 2. Роль підприємництва і малого бізнесу в Україні			13
Тема 3. Правові аспекти ведення бізнесу	1		14
Тема 4. Організаційні аспекти створення і ведення бізнесу			14
Тема 5. Технологія заснування власної справи	1	2	14
Тема 6. Бізнес-планування	1		14
Тема 7. Вибір способу входження у бізнес	1		14
Тема 8. Фінансування підприємницької діяльності	1	1	14
Тема 9. Організація обліку малого бізнесу	1		14
Тема 10. Система оподаткування	1		14
Разом	8	4	138

Тематика практичних занять

Практичне заняття 1

Тема 1. Загальна характеристика бізнесу і підприємницької діяльності

Мета: ознайомлення студентів з поняттям бізнес, підприємницька діяльність, складовими системи бізнесу.

Питання для обговорення:

1. Бізнес: сутність, генезис, ознаки. Родові риси бізнесу та їх характеристика.
2. Бізнес як основа ринкових відносин.
3. Виникнення та розвиток ділових відносин. Причини виникнення відносин бізнесу.
4. Основні ознаки бізнесу. Родові риси бізнесу та їх характеристика.
5. Бізнес як рушійна сила розвитку економіки та суспільства.
6. Складові системи бізнесу. Складові підприємницького бізнесу.
7. Суб'єкти бізнесу та їх інтереси.
8. Формули бізнесу: види, сфери застосування.

Практичне заняття 2

Тема 2. Роль підприємництва і малого бізнесу в Україні

Мета: ознайомлення студентів із значенням підприємницької діяльності,

корисністю малого бізнесу для суспільства.

поняттям бізнес, підприємницька діяльність, складові системи бізнесу.

Питання для обговорення:

1. Виникнення та еволюція поняття підприємництва. Мета підприємницької діяльності.
2. Сутність і функції підприємництва. Умови і принципи підприємницької діяльності.
3. Підприємництво як стратегічний фактор розвитку суспільства. Підприємництво – особливий вид діяльності.
4. Зміст малого бізнесу. Особливості розвитку малого підприємництва. Роль малого бізнесу в економіці країни.
5. Умови організації підприємницької діяльності.

Практичне заняття 3

Тема 3. Правові аспекти ведення бізнесу

Мета: ознайомлення з правовим забезпеченням розвитку підприємництва.

Питання для обговорення:

1. Підприємницький бізнес: зміст і типи.
2. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі.
3. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності.
4. Приватний підприємець, як суб'єкт господарювання.
5. Права, обов'язки і відповідальність підприємця.
6. Основні розділи та зміст статуту суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи.

Практичне заняття 4

Тема 4. Організаційні аспекти створення і ведення бізнесу

Мета: вивчення специфіки створення і ведення бізнесу.

Питання для обговорення:

1. Розвиток суб'єктів підприємництва в Україні.
2. Поняття організаційно-правових форм.
3. Державна реєстрація підприємницької діяльності.
4. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності – юридичних осіб.
5. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб-підприємців.
6. Документи для державної реєстрації приватного підприємця.
7. Причини та процедура припинення підприємницької діяльності.
8. Обмеження на ведення підприємницької діяльності.
9. Основні ознаки підприємства.
10. Класифікація підприємств. види об'єднань підприємств в Україні.
11. Господарські товариства.
12. Акціонерні товариства.

Практичне заняття 5

Тема 5.: Технологія заснування власної справи

Мета: розгляд існуючих методів бізнесу і основних етапів створення власної справи.

Питання для обговорення:

1. Основні етапи створення власної справи.
2. Вивчення господарської ніші.
3. Вибір виду діяльності та розробка комерційної ідеї.
4. Засновницькі документи та їх підготування.
5. Статутний фонд та його формування.
6. Найменування та торгівельна марка.
7. Сутність підприємницької ідеї.
8. Необхідність розробки та впровадження нової підприємницької ідеї.
9. Найважливіші елементи підприємницької ідеї.
10. Основні джерела підприємницької ідеї.
11. Етапи реалізації підприємницької ідеї.
12. Методи генерування підприємницьких ідей.

Практичне заняття 6-7**Тема 6. Бізнес-планування**

Мета: ознайомлення з видами і функціями планів у підприємницькій діяльності.

Питання для обговорення:

1. Основні положення бізнес-планування.
2. Цілі розробки бізнес-плану. Формування інформаційного поля бізнес-плану.
3. Підготовча стадія розробки бізнес-плану. Структура бізнес-плану.
4. Загальна характеристика підприємства та його продукції (послуг). Опис базових галузевих параметрів.
5. Дослідження ринку.
6. Методи прогнозування обсягів продаж.

Практичне заняття 8-9**Тема 7. Вибір способу входження у бізнес**

Мета: вивчення способів створення і ведення підприємницької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Створення нового підприємства «з нуля».
2. Придбання діючого бізнесу.
3. Придбання франшизи.
4. Прямий маркетинг.
5. Мережевий маркетинг.
6. Маркетингове дослідження ринку.
7. Електронна комерція.

Практичне заняття 10-11**Тема 8. Фінансування підприємницької діяльності**

Мета: вивчення складових фінансування підприємницької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Характеристика підприємництва у сфері надання кредитно-фінансових послуг.
2. Діяльність банків як основних фінансових посередників.

3. Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ. Підприємництво в сфері страхування.
4. Біржі та біржова діяльність. Джерела фінансування підприємницької діяльності.
5. Банківське кредитування підприємницької діяльності.
6. Комерційне кредитування підприємницької діяльності.

Практичне заняття 12-13

Тема 9. Організація обліку малого бізнесу

Мета: вивчення складових обліку підприємницької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Класифікація підприємств для потреб бухгалтерського обліку. Організація бухгалтерського обліку на малих підприємствах. Формування облікової політики на малих підприємствах.
2. План рахунків бухгалтерського обліку та особливості його застосування малими підприємствами.
3. Облік як система інформаційного забезпечення менеджменту малого бізнесу. Документування господарських операцій. Бухгалтерський баланс. Оцінка активів (майна), зобов'язань, капіталу. Облік власних активів і капіталу.
4. Облік кредитів банку та інших позик. Договір на кредитування: юридичний аспект (порядок укладення, зобов'язання сторін, предмет, умови, графік погашення, страхування тощо) та економічний аналіз показників.
5. Облік процесу постачання товарно-матеріальних цінностей. Методи оцінки вартості товарно-матеріальних запасів та собівартості проданих товарів (робіт, послуг).
6. Облік процесу виробництва готової продукції, виконання робіт, надання послуг. Об'єкти затрат і калькулювання їх собівартості (калькулювання на основі видів діяльності).
7. Облік процесу реалізації готової продукції, робіт і послуг. Бухгалтерський облік доходу від реалізації та облік собівартості реалізованих продукції, товарів, робіт, послуг.

Практичне заняття 14-15

Тема 10. Система оподаткування

Мета: ознайомлення з організацією і методикою оподаткування бізнесу.

Питання для обговорення:

1. Види податків і обов'язкових зборів.
2. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності.
3. Загальна система оподаткування, обліку та звітності.
4. Єдиний соціальний внесок. Особливості вибору форми оподаткування.

Організація і проведення тренінгу з дисципліни «Створення власного бізнесу»

Методична доцільність проведення тренінгу полягає у забезпеченні студентів знаннями і навичками, які в подальшому можуть використовуватися при формуванні та економічному аналізі діяльності енергетичного виробництва у майбутній професійній діяльності.

У процесі проведення тренінгу студентам пропонуються проєкти, у яких вони зможуть продемонструвати набуті знання і вміння щодо створення власного бізнесу, аналізувати технічні, економічні, фінансові та організаційні параметри діяльності енергетичного виробництва, інтерпретувати економічний зміст показників, що розглядаються, самостійно розбиратися у наявній економічній ситуації, грамотно та раціонально підходити до вирішення організаційно-економічних проблем, приймати обґрунтовані рішення з урахуванням знання показників економічної ефективності, доцільності інвестування, а також щодо достовірності інформації, відображеної у звітній документації підприємства, здійснювати оцінку підприємницької діяльності, складати бізнес-план.

Обрання та реалізація проєкту студентом має пройти такі етапи:

1. Студент повинен узгодити тему проєкту з викладачем.
2. Студент повинен виконати і захистити проєкт у встановлений викладачем термін.
3. Проєкт передають на перевірку викладачу в електронному вигляді.
4. На захист проєкт приносять у паперовому вигляді.
5. Проєкт необхідно оформити відповідно до вимог ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».
6. У проєкті необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати бездоказових тверджень і тавтології. При написанні проєкту студент повинен робити посилання на джерела інформації: на публікації інших авторів (статей, монографій), використані електронні ресурси, обов'язковим є посилання на законодавчі акти та нормативні документи (не переписувати текст, а лише посилатись на нього).
7. Структура проєкту:
 - титульний аркуш;
 - зміст;
 - основна частина: вступ, розділи (підрозділи), висновки; список використаних джерел;
 - додатки (за необхідності).
8. Кожний структурний елемент починається з нового аркушу.
9. У вступі подається загальна характеристика тематики проєкту в такій послідовності:
 - актуальність теми;
 - мета і задачі дослідження;
 - методи дослідження;
 - значення одержаних результатів;
 - особистий внесок студента.

10. Результати проходження тренінгу оформляються як цілісний звіт в електронному варіанті або на аркушах формату А4. Сторінки слід пронумерувати, залишити поля для зауважень рецензента.

Приклад проєкту

Підприємець розпочинає свою справу. Він підрахував, що для цього йому потрібно взяти в оренду приміщення, сплачуючи щомісячно по (грн.);

купити певне обладнання, прилади, устаткування тощо, витративши на це (грн.);

найняти кваліфікованих працівників, сплачуючи їм щомісяця (з урахуванням обов'язкових відрахувань в державні соціальні фонди) по (грн.);

купувати матеріали, сировину, паливо тощо, сплачуючи за це щомісячно (грн.);

здійснювати витрати на рекламу, витрачаючи на це щомісяця по (грн.).

Підприємець підрахував, що з певного місяця він зможе виготовляти щомісяця по __ виробів, отримуючи від реалізації кожного виробу чистий прибуток величиною __ (грн.). У підприємця є також власний капітал, який він збирається вкласти в бізнес.

1. Визначити початкові дані для здійснення розрахунків згідно з заданим варіантом.

2. З врахуванням значень коефіцієнтів розрахувати щомісячні витрати підприємця протягом року (з січня по грудень), які необхідно здійснити для реалізації комерційної ідеї.

3. Побудувати у масштабі графік зміни щомісячних витрат підприємця.

4. Розрахувати щомісячний чистий прибуток, який буде отримувати підприємець (з заданого у завданні часу) у випадку реалізації комерційної ідеї.

5. Побудувати у масштабі графік щомісячної потреби у капіталі.

6. Визначити величину стартового капіталу, необхідного для початку підприємницької діяльності.

7. З врахуванням величини власного капіталу розрахувати загальну величину капіталу покриття, який необхідний для реалізації комерційної ідеї.

8. Побудувати графік щомісячної потреби капіталу покриття.

9. Підрахувати загальну величину чистого прибутку, який може отримати підприємець протягом року.

10. Розрахувати середньомісячний прибуток.

11. Підрахувати, за скільки місяців підприємець може повернути кредит.

12. Зробити висновки.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Створення власного бізнесу»

Основним завданням самостійної роботи студентів є опрацювання спеціальної літератури та оволодіння теоретико-методичними та прикладними аспектами створення бізнесу.

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Створення власного бізнесу» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, надання якої традиційними методами організації навчального процесу неможлива. Значну частину інформації студенти повинні одержувати шляхом самостійної роботи над науковою, навчальною, навчально-методичною літературою, законодавчими, нормативними та інструктивними матеріалами. Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу, здобуття додаткових знань у вільний від обов'язкових навчальних занять, час.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з навчальної дисципліни, що може виконуватися у бібліотеці, навчальних аудиторіях, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах, передбачає:

- самостійне опрацювання лекційного матеріалу з кожної теми;
- опрацювання літератури за темою;
- виконання теоретичних завдань та розв'язання практичних завдань.

Основним завданням самостійної роботи студентів є опрацювання навчально-методичної літератури, оволодіння теоретико-методичними і прикладними аспектами створення власного бізнесу в енергетичній сфері, його супроводу та ефективної діяльності.

Відповідно до структури навчального кредиту з дисципліни «Створення власного бізнесу» передбачається оцінювання самостійної роботи студента за результатами виконання проєкту з розроблення бізнес-плану для започаткування власної справи. Проєкт побудований у вигляді завдань за основними етапами створення бізнес-плану компанії.

Кожен студент виконує проєкт на прикладі фірми, компанії. Проєкт виконується на аркушах формату А4. До проєкту необхідно створити презентацію.

Завдання слід розв'язувати самостійно, пояснюючи розв'язання необхідними розрахунками. Зроблені до кожного завдання аналітичні розрахунки повинні супроводжуватися висновками про можливі причини відхилень параметрів, пропозиціями щодо усунення виявлених недоліків і удосконалення діяльності.

Для кращого засвоєння курсу та якісного виконання роботи рекомендована така послідовність дій:

1. Ознайомлення з навчальною програмою, змістом теми та методичними вказівками щодо вивчення матеріалу.
2. Опрацювання конспекту лекції за темою.
3. Робота над розділом посібника чи підручника, що стосується теми.
4. Виконання завдань згідно з запропонованим переліком.
5. Оформлення результатів.
6. Створення презентації для публічної візуалізації результатів виконаного проєкту.

При виконанні завдання необхідно дотримуватись таких вимог:

1. Виконаний проєкт слід подати у встановлені терміни.
2. Завдання виконувати у визначеній послідовності.
3. Завдання, в яких вказані лише відповіді без розрахунків і пояснень, вважатимуться не виконаними.

4. До кожного завдання потрібно сформулювати висновки.
 5. Роботи, списані частково або повністю, не зараховуватимуться.
 6. Проєкт слід відповідно оформити: записи здійснювати охайно, сторінки скріпити і пронумерувати, залишити поля для зауважень рецензента, навести перелік використаної літератури.
 7. Презентація виконується за допомогою пакету програми Power Point (MS OFFICE або інші програми), де графічно слід відобразити і розкрити основні аспекти розроблення бізнес-плану і результатів його реалізації (20 – 25 слайдів).
- Підсумкова оцінка за проєктом визначається як сума оцінок за виконання його завдань (за 100-бальною шкалою).

Завдання для проєкту

1. Вступ:
 - короткий огляд бізнесу та його місії;
 - опис основних цілей та завдань бізнес-плану.
2. Опис компанії та її продуктів або послуг:
 - історія компанії: дата заснування, основні досягнення;
 - опис продуктів або послуг: особливості, переваги, технічні характеристики;
 - унікальна пропозиція цінності: що робить продукт або послугу унікальною на ринку.
3. Аналіз ринку та конкурентів:
 - дослідження ринку: обсяг, тенденції, розмір, ризики;
 - аналіз цільової аудиторії: характеристики, потреби, звички покупців;
 - аналіз конкурентів: ідентифікація основних конкурентів, їхніх переваг та недоліків.
4. Маркетинговий план:
 - стратегія маркетингу та продажів: канали просування, стратегії продажу, партнерство;
 - плани з просування: стратегії відносин зі споживачами, піар;
 - ціноутворення: стратегія ціноутворення, знижки, спеціальні пропозиції.
5. Організаційний план:
 - організаційна структура: опис посад та ролей;
 - персонал: опис ключових співробітників, кваліфікацій, винагород.
6. Опис операційного плану:
 - процес виробництва або надання послуг: технологічний процес, обладнання;
 - логістика: постачання, виробництво, доставка.
7. Фінансовий план:
 - прогноз прибутків та збитків: доходи, витрати, прибуток;
 - потоки фінансування: витрати та виручка залежно від часу;
 - бюджет: планування витрат, інвестиції, прибуток.
8. Оцінка ризиків та управління ними:
 - визначення потенційних ризиків: внутрішні та зовнішні;
 - стратегії управління ризиками: запобігання, зменшення, перекладання.
9. Висновок та рекомендації:

- підсумкова оцінка бізнес-плану: відзначення ключових пунктів, важливих аспектів;
- рекомендації щодо подальших кроків: планування впровадження бізнес-плану, коригування, удосконалення.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання.

В процесі вивчення дисципліни «Створення власного бізнесу» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне опитування;
- опитування (тестування) у розрізі змістових модулів;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання роботи під час тренінгу;
- оцінювання результатів самостійної роботи студента;
- підсумкова форма контролю – залік.

Політика щодо оцінювання.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

Політика щодо визнання результатів навчання

Відповідно до «Положення про визнання в Західноукраїнському національному університеті результатів попереднього навчання» (https://www.wunu.edu.ua/pdf/pologenya/Polozhennya_ruzult_poper_navch.pdf) здобувачам вищої освіти може бути зараховано результати навчання (неформальної/інформальної освіти, академічної мобільності тощо) на підставі підтвердних документів (сертифікати, довідки, документи про підвищення кваліфікації тощо). Рішення про зарахування здобувачу результатів (певного освітнього компонента в цілому, або ж окремого виду навчальної роботи за таким освітнім компонентом) приймається уповноваженою Комісією з визнання результатів навчання за процедурою, визначеною вищезазначеним положенням.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Створення власного бізнесу» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Структура залікового кредиту для студентів (залік) %:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота
Середній бал за результатами поточного оцінювання за темами першого змістового модуля	Письмова робота за темами першого змістового модуля (тестові завдання, ситуаційні завдання)	Середній бал за результатами поточного оцінювання за темами другого змістового модуля	Письмова робота за темами другого змістового модуля (тестові завдання, ситуаційні завдання)	Оцінка за виконанні завдання	Оцінка за виконанні завдання

Критерії оцінювання знань

Поточне опитування

Поточне опитування під час занять є важливим інструментом для оцінки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу в межах кожного модуля курсу. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою, де кожна оцінка відображає ступінь володіння матеріалом, глибину розуміння, здатність аргументувати та аналізувати теоретичні питання.

90–100 балів: відмінне володіння матеріалом.

Студент демонструє повне та глибоке розуміння навчального матеріалу та здатен:

- вільно та самостійно викладати матеріал (відповіді студента чіткі, логічні, структуровані, без необхідності додаткових уточнень чи підказок);
- аргументовано пояснювати (студент використовує факти, приклади, порівняння та логічні зв'язки для обґрунтування своїх тверджень);
- глибоко розкривати зміст теоретичних питань (відповіді охоплюють не лише базові аспекти, але й демонструють розуміння тонкощів і нюансів теми).

75–89 балів: вільне і хороше володіння матеріалом.

Студент демонструє достатньо повне знання навчального матеріалу, але з певними недоліками у викладенні:

- достатня повнота знань (студент знає більшу частину матеріалу, але може пропускати окремі деталі або не розкривати їх глибоко);
- недостатня глибина чи аргументація (відповіді правильні, але іноді бракує переконливих прикладів, глибокого аналізу або зв'язку з іншими темами);
- незначні неточності (можливі дрібні помилки, які не впливають на загальне розуміння матеріалу: незначна плутанина в термінах).

65–74 бали: задовільне володіння матеріалом.

Студент в цілому засвоїв навчальний матеріал, але його знання є поверхневими:

- викладення основного змісту (студент може переказати основні

положення теми, але не заглиблюється в деталі чи аналіз);

- відсутність глибокого аналізу та аргументації (відповіді обмежуються переказом базової інформації без пояснень чи прикладів);

- суттєві неточності (допускаються помилки, які свідчать про часткове розуміння матеріалу, наприклад, плутанина в ключових поняттях чи неправильне використання термінології).

60–64 бали: часткове володіння матеріалом.

Студент володіє матеріалом лише частково, що відображається у фрагментарних знаннях:

- фрагментарне викладення (відповіді неповні, охоплюють лише окремі аспекти теми без цілісного розуміння);

- відсутність аргументації та обґрунтування (відповіді обмежуються короткими твердженнями без пояснень чи прикладів);

- суттєві неточності (помилки суттєво впливають на правильність відповіді).

1–59 балів: незадовільне володіння матеріалом.

Студент не засвоїв навчальний матеріал і не може його адекватно викласти.

- відсутність знань (студент не може пояснити основні поняття чи відповісти на теоретичні питання);

- неспроможність розкрити зміст (відповіді або відсутні, або настільки поверхові, що не відображають жодного розуміння теми).

Підсумкова оцінка за модуль.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля розраховується як середнє арифметичне оцінок, отриманих студентом за всі заняття в межах цього модуля.

Тренінг

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою, де оцінка відображає рівень володіння навчальним матеріалом, якість виконання завдань, уміння аргументувати свої дії та здатність до креативного мислення. Нижче наведено детальні критерії для кожної категорії оцінок із поясненнями та прикладами.

90–100 балів: відмінне виконання завдань тренінгу.

Студент демонструє повне володіння навчальним матеріалом і його ефективне використання під час тренінгу:

- повне володіння матеріалом (студент глибоко розуміє теоретичні основи, які застосовуються в завданнях, і використовує їх для досягнення високих результатів);

- вільне та аргументоване використання (виконання завдань є логічним, послідовним і підкріплюється чіткими поясненнями);

- творчий підхід: студент пропонує оригінальні ідеї, нестандартні рішення або вдосконалює запропоновані завдання.

75–89 балів: хороше виконання завдань тренінгу.

Студент демонструє достатньо повне володіння матеріалом, але з певними недоліками у виконанні завдань:

- достатня повнота знань (студент знає основи матеріалу та застосовує їх у завданнях, але іноді не розкриває всіх аспектів або не досягає максимальної

глибини);

- недостатня глибина чи аргументація (виконання завдань правильне, але бракує детального обґрунтування рішень або використання ширшого спектра знань);

- незначні неточності (допускаються дрібні помилки, які не суттєво впливають на результат);

- творчий підхід (студент загалом проявляє креативність, але ідеї можуть бути менш оригінальними чи не завжди обґрунтованими).

65–74 бали: задовільне виконання завдань тренінгу.

Студент в цілому володіє матеріалом і виконує завдання, але демонструє поверхневий підхід:

- загальне володіння матеріалом (студент застосовує основи матеріалу, але не заглиблюється в деталі чи аналіз);

- відсутність глибокого аналізу та аргументації (виконання завдань обмежується базовим рівнем без пояснень чи обґрунтувань);

- суттєві неточності (помилки впливають на якість виконання, наприклад, неправильне використання формул чи методів);

- творчий підхід в окремих моментах (креативність проявляється лише частково, наприклад, у незначних аспектах завдання).

60–64 бали: часткове виконання завдань тренінгу.

Студент володіє матеріалом лише частково, що відображається у фрагментарному виконанні завдань:

- фрагментарне використання знань (студент застосовує лише окремі елементи матеріалу, пропускаючи ключові аспекти);

- відсутність аргументації та обґрунтування (виконання завдань є поверхневим, без пояснень чи логічного зв'язку з теорією);

- суттєві неточності (помилки значно знижують якість роботи, наприклад, неправильне виконання ключових етапів завдання);

- відсутність творчого підходу (студент виконує завдання механічно, не пропонуючи власних ідей чи рішень).

1–59 балів: незадовільне виконання завдань тренінгу.

Студент не демонструє належного рівня знань і не справляється із завданнями тренінгу:

- відсутність володіння матеріалом (студент не може застосувати теоретичні знання для виконання завдань);

- неспроможність розкрити зміст завдань (виконання завдань відсутнє або настільки неповне, що не відповідає вимогам);

- відсутність участі в колективних завданнях (у групових завданнях студент не бере активної участі, не вносить внеску в командну роботу).

Підсумкова оцінка визначається як середнє арифметичне окремих оцінок за виконання його завдань (за 100-бальною шкалою):

1. Повне викладення теоретичних питань – (10 балів за кожне питання).

2. Розв'язання задач – (20 балів за кожну вірно розв'язану задачу).

Самостійна робота

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою, де оцінка відображає якість виконання завдань, рівень опанування навчального матеріалу, глибину

самостійного дослідження та креативність.

90–100 балів: відмінне виконання самостійної роботи.

Самостійна робота студента відповідає найвищим стандартам якості та демонструє глибоке розуміння матеріалу:

- повна відповідність вимогам (робота виконана в повному обсязі, охоплює всі аспекти завдання та відповідає встановленим критеріям: структура, обсяг, зміст, оформлення);
- елементи самостійного дослідження (студент не лише використовує наданий матеріал, але й проводить власний аналіз, залучає додаткові джерела, формулює нові ідеї чи гіпотези);
- високий рівень опанування матеріалу (робота свідчить про глибоке розуміння теми, включаючи нюанси та взаємозв'язки між концепціями);
- творчий підхід (студент пропонує оригінальні рішення, ідеї чи підходи, які виходять за рамки стандартних вимог).

75–89 балів: хороше виконання самостійної роботи.

Самостійна робота відповідає більшості вимог, але має незначні недоліки:

- основна відповідність вимогам (робота виконана якісно, але можуть бути дрібні недопрацювання: недостатня деталізація окремих розділів чи невідповідність обсягу);
- належний рівень опанування матеріалу (студент демонструє хороше розуміння теми, але аналіз може бути неглибоким або обмеженим стандартними джерелами);
- незначні недопрацювання (можливі дрібні помилки, такі як неточне цитування, недостатня аргументація чи пропущення другорядних деталей);
- творчий підхід (студент проявляє креативність, але ідеї можуть бути менш оригінальними чи не повністю розвиненими).

60–74 бали: задовільне виконання самостійної роботи.

Самостійна робота виконана на мінімально прийнятному рівні, але має суттєві недоліки:

- недостатній рівень виконання (завдання виконані частково, не відповідають повною мірою вимогам щодо структури, змісту чи оформлення);
- загальні та слабко обґрунтовані напрацювання (робота містить базові ідеї, але вони погано аргументовані, не підкріплені аналізом чи додатковими джерелами);
- недостатнє опанування матеріалу (знання студента поверхневі, а розуміння теми обмежене основними положеннями);
- значні помилки (допускаються суттєві неточності, такі як неправильне використання термінології чи помилки в логіці викладу);
- творчий підхід в окремих моментах (креативність присутня лише частково).

1–59 балів: незадовільне виконання самостійної роботи.

Самостійна робота не відповідає вимогам і свідчить про низький рівень підготовки:

- практична відсутність виконання завдань (робота не виконана або виконана мінімально, не відповідаючи поставленим вимогам);
- відсутність авторських напрацювань (студент не пропонує власних ідей, висновків чи аналізу, обмежуючись переказом загальнодоступної інформації

або не надаючи жодного змісту);

– грубі помилки (робота містить критичні неточності, які свідчать про нерозуміння матеріалу);

– відсутність творчого підходу (студент не демонструє жодної ініціативи чи креативності у виконанні завдань).

Критерії оцінювання виконання самостійної роботи:

1. Виконання письмової роботи – (15 балів за кожне правильно виконане і розкрите питання);

2. Виконання презентації результатів самостійної роботи – (10 балів за кожне оформлене і розкрите питання);

3. Захист результатів самостійної роботи – (25 балів).

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	Задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор.	1-10
2.	Екран проєкційний.	1-10
3	Комп'ютеризована аудиторія (персональні комп'ютери).	1-10
4	Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox).	1-10
5	Комунікаційна навчальна платформа Moodle для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-10
6	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності)	1-10
7	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-10
8	Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Microsoft Visio)	1-10
9.	Звітність суб'єктів господарювання (техніко-економічні показники, виробничий план, бізнес-план, енергетичний паспорт, енергетичний баланс).	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2756VI (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 року № 966-XIV (з врахуванням змін і доповнень).
3. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] – Верховна Рада України; Закон від 15.05.2003 № 755-IV (редакція від 01.01.2017). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
4. Про затвердження форм заяв у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] - Мін'юст України. Наказ від 18.11.2016 № 3268/5 (Редакція від 24.07.2017) – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1500-16>.
5. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] – Верховна Рада України; Закон від 02.03.2015 № 222-VIII (Редакція від 28.09.2017) : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
7. Бізнес-адміністрування: магістерський курс. /За ред. д.е.н.проф. Л.Г. Мельника, д.е.н.проф. С.М. Ілляшенка та к.е.н. доц. І.М. Сотник. Київ: Університетська книга, 2023. 896 с.
8. Воронкова В.Г., Белінченко А.Г., Желябін В.О. Основи підприємництва: теорія і практика. Київ: Магнолія-2006, 2023. 455 с.
9. Гой І., Смелянська Т. Підприємництво. Київ: Центр учбової літератури, 2024. 368 с.
10. Гуцаленко Л.В. Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 390 с.
11. Довгань Л.Є. Стратегічне управління. 2-ге видання. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 440 с.
12. Должанський І.З. Бізнес план: технологія розробки. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 384 с.
13. Македон В.В. Бізнес-планування. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 236 с.
14. Мельников А.М., Коваленко О.А., Пундяк Н.Б. Основи організації бізнесу. Київ: Центр учбової літератури, 2024. 200 с.
15. Методичні вказівки з вивчення дисципліни “Створення власного бізнесу” для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» галузі знань «Електрична інженерія». / Укладач: П. Р. Пуцентейло. Тернопіль: Вектор, 2025.
16. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи студентів з дисципліни “Створення власного бізнесу” для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» галузі знань «Електрична інженерія». / Укладач: П. Р. Пуцентейло. Тернопіль: Вектор, 2025.
17. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт студентів з дисципліни “Створення власного бізнесу” для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» галузі знань «Електрична інженерія». / Укладач: П. Р. Пуцентейло. Тернопіль: Вектор, 2025.

18. Опорний конспект лекцій з дисципліни “Створення власного бізнесу” для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» галузі знань «Електрична інженерія». / Укладач: П. Р. Пуцентайло. Тернопіль: Вектор, 2025.
19. Меше О.П. ФОП і ТОВ. Популярні форми ведення бізнесу. Київ: Право, 2021. 270 с.
20. Мироненко Є. Управління бізнесом. Структурні зміни, маркетингові та правові аспекти. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 280 с.
21. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. За заг. ред. д.е.н. проф. І.М. Сотник, д.е.н. проф. Л.М. Таранюка. Київ: Університетська книга, 2023. 572 с.
22. Пуцентайло П.Р. Розвиток ринку енергосервісних послуг України. Вектори інноваційного розвитку освіти, науки і бізнесу в умовах глобальних змін : матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції [Тернопіль, 25 травня 2021 р.]. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2021. С. 68-69.
23. Пуцентайло П.Р., Брич В.Я., Бруханський Р.Ф., Домбровська Н.Р. Розвиток відновлюваних джерел енергії: економічні аспекти виробництва та статистичний аналіз глобальних тенденцій. *Інноваційна економіка*. 2024. № 2 (98). С. 218-230.
24. Пуцентайло П.Р., Бруханський Р.Ф., Брич Б.В., Нормативно-правове та економіко-організаційне забезпечення розвитку відновлювальної енергетики в ЄС: аналіз виробництва та прогностичні оцінки. *Інноваційна економіка*. 2024. № 4 (100). С. 300-313.
25. Шевченко Л.С. Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства). Київ: Право, 2022. 312 с.
26. Як створювати бізнес під час війни? Посібник-практикум. URL: <https://startupukraine.com/product/business-in-wartime/>
27. Bamford Charles, Bruton Garry. ENTREPRENEURSHIP: The Art, Science, and Process for Success. McGraw-Hill, 2022.
28. Carpenter Katherine. Introduction to Entrepreneurship. University of Victoria, 2021.
29. Hisrich Robert, Peters Michael, Shepherd Dean. Entrepreneurship. McGraw-Hill, 2020.
30. Katz Jerome, Green Richard. Entrepreneurial Small Business. McGraw-Hill, 2021.